

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A mezőgazdaság jövőbeli kilátásai a sajátos természeti hátrányokkal küzdő területeken (hegyvidéki területek, szigetek és legkülső régiók)”

(2006/C 318/16)

2005. január 19-i plenáris ülésén az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját véleményt dolgoz ki a következő: „A mezőgazdaság jövőbeli kilátásai a sajátos természeti hátrányokkal küzdő területeken (hegyvidéki területek, szigetek és legkülső régiók)”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. július 11-én elfogadta. (Előadó: Gilbert BROS és Joan CABALL I SUBIRANA)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szeptember 13–14-én tartott 429. plenáris ülésén (a szeptember 13-i ülésnapon) 173 szavazattal 6 ellenében, 16 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szükségesnek tartja a hegyvidéki területek, legkülső régiók és mindenekelőtt a szigetek természeti hátrányainak nyilvános és politikai elismerését, hogy következőképpen specifikus, a szóban forgó területek valós követelményeihez igazodó intézkedéseket lehessen hozni.

1.2 Tekintettel a régiók, tagállamok és az Európai Bizottság között a vidékfejlesztési programokról és a versenyképesség fokozását segítő regionális programokról szóló, folyamatban lévő tárgyalásokra, az EGSZB hangsúlyozza a mezőgazdaság jelentőségét és szükségleteit a sajátos természeti hátrányokkal küzdő területeken (azaz a hegyvidéki területeken, a szigetek és a legkülső régiókban).

1.3 A hátrányok vonatkozásában az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatokat egy önálló, csak ezekre a területekre irányuló politikára, amely összehangolja a különféle idevágó intézkedéseket, és szinergiát hoz létre a már létező tevékenységek között.

1.4 A közös agrárpolitika (KAP) második pillére, a vidékfejlesztési politika nélkülözhetetlen, ezért elsőrendű politikai fontosságú. Azt is meg kell állapítani azonban, hogy ugyanez a politika egyben azon alapvető változók egyike volt, amelyek lehetővé tették a megállapodást a pénzügyi tervről. Tekintettel a költségvetési források csökkentésére, az EGSZB kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy a vidékfejlesztésre szánt eszközöket a legsérülékenyebb és a segítségre leginkább rászoruló régiókra, azaz a sajátos természeti hátrányokkal küzdő területekre összpontosítsák.

1.5 Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a vidékfejlesztési programok és a strukturális alapok regionális programjai kidolgozásánál szavatolják a programok egymást kiegészítő jellegét és összhangját a természeti hátrányokkal küzdő területeken.

1.6 A hegyvidéki területek támogatását és megismertetését segítő platformok (pl. az EUROMONTANA) példájára az EGSZB együttműködési hálózatok ösztönzését javasolja a szigetek és a legkülső régiókban, méghozzá elsősorban agrárpolitikai kérdésekben és a civil társadalom aktív részvételével.

1.7 Tekintettel a hegyvidéki területek, szigetek és legkülső régiók mezőgazdaságának sérülékenységére és jelentőségére, az EGSZB rendkívül fontosnak tartja egy ezekre a területekre irányuló európai megfigyelőközpont létrehozását. A megfigyelőközpont célja az lenne, hogy európai koncepciót dolgozzon ki a szóban forgó területek mezőgazdasága vonatkozásában. Feladata lenne továbbá, hogy nyomon kövesse és vizsgálja a kérdéses területek mezőgazdaságának helyzetét, és erről megfelelő tájékoztatást nyújtson, emellett az igazgatási szervek, a civil társadalom és a különféle európai szervezetek között a kapcsolattartás, a visszajelzés és a párbeszéd fórumaként működjön, valamint javaslatokat terjesszen elő európai kezdeményezésekre a kérdéses régiók mezőgazdaságának megőrzésére és fejlesztésére.

1.8 Az EGSZB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a jelen véleményben említett hegyvidéki területeken, szigetek és legkülső régiókon kívül más, a mezőgazdasági termelés szempontjából – vagyis a termőterületek elhelyezkedése, a termelés költségei és az éghajlati viszonyok tekintetében – hasonló hátrányokkal küzdő területek is léteznek. Ide főként az „egyéb hátrányokkal küzdő területeket”, illetve „a sajátos hátrányokkal küzdő területeket” soroljuk. Az EGSZB egy következő véleményében foglalkozik majd ezekkel.

1.9 A más hátrányokkal küzdő területek határainak meghatározása is elsősorban a mezőgazdasági tevékenység során jelentkező objektív hátrányok alapján kell, hogy történjen. De kellőképpen figyelembe kell venni a regionális sajátosságokat is.

2. Indokolás

2.1 A vélemény háttere

- Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A hegyvidéki területek jövője az Európai Unióban” ⁽¹⁾;
- az EGSZB véleménye a vidékfejlesztés tárgyában ⁽²⁾;
- Az Európai Parlament 2001. szeptember 6-i állásfoglalása a hegyvidéki területek mezőgazdasága érdekében hozott közösségi szabályozás alkalmazásának 25 évről ⁽³⁾;
- Az EGSZB véleménye az Európai Unió legkülső régióinak jövőjére vonatkozó stratégia tárgyában. ⁽⁴⁾;
- Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Az Európai Bizottság közleménye – Szorosabb partnerség a legkülső régiókkal” ⁽⁵⁾;
- Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Mezőgazdasági problémák az Európai Unió legkülső régióiban és szigetein” ⁽⁶⁾

3. Közös rész: Tartós természeti hátrányokkal küzdő területek

3.1 A vidékfejlesztésre és a regionális politikára vonatkozó szabályozási keret már meghatározásra került. Azonban a szóban forgó politikákat érintő költségvetési megszorítások következtében a kiutalt költségvetési eszközök elosztása nehéz feladat volt. A 2007–2013-as időszakra szóló pénzügyi tervről született megállapodás következményeképpen a régi tagállamokban csökkennek a vidékfejlesztésre szánt eszközök, a regionális politikára szánt eszközöket pedig szélesebb körben kell szétosztani.

3.2 A tartós természeti hátrányokkal küzdő hegyvidéki és legkülső területeket a KAP és a regionális politika szintjén már régóta elismerik, a szigeteket azonban nem.

3.2.1 A hegyvidéki területek európai összefüggésben nem jelentéktelenek: az Unió területének egyharmadát teszik ki, és a 25 EU-tagállam népességének mintegy 18 %-a hegyvidéki területen él. Románia és Bulgária csatlakozásával bővülnek az Európai Unióhoz tartozó hegyvidéki területek. Az európai hegyvidéki területek rendkívül különbözőek, mind fizikai jellemzőik, így a topográfia és az éghajlat vonatkozásában, mind egyes társadalmi-gazdasági szempontok (pl. a demográfia, az elérhetőség, a szomszédos régiókkal fenntartott kapcsolatok) tekintetében. Különböznek a földhasználat, a mezőgazdaság szerepe, a társadalmi kohézió és – ami még fontosabb – gazdasági fejlettségük szintje tekintetében is.

3.2.2 Az EUROSTAT a következő öt kritérium alapján határozza meg a szigeteket: kiterjedése legalább 1 km² kell, hogy legyen, a szárazföldtől legalább 1 km távolságra kell elhelyezkednie és legalább 50 állandó lakossal kell rendelkeznie; a sziget

és a szárazföld között nem létezhet közúti vagy sánpályás összeköttetés, és a szigeten nem lehet uniós főváros.

3.2.3 Az EUROSTAT definíciója tehát minden olyan szigetet kizár, amelyen európai uniós főváros helyezkedik el. Ennek megfelelően a legutóbbi bővítés előtt az Egyesült Királyság és Írország volt kizárva, 2004. május 1-je óta azonban két viszonylag kis sziget – Ciprus és Málta – is tagállama az EU-nak. Ezért az EGSZB a meghatározás módosítását javasolja olyan módon, hogy az erre a két tagállamra is vonatkozzon. Az említetteket az EU új strukturális és kohéziós alapjára tett javaslat és az európai alkotmánytervezés is figyelembe veszi.

3.2.4 A legkülső régiók, azaz Franciaország tengerentúli megyéi, az Azori-szigetek, Madeira és a Kanári-szigetek, teljes jogú területei ugyan az EU-nak, bizonyos sajátosságok alapján mégis különböznek az Unió többi részétől. A szóban forgó régiók hasonló jellegét olyan földrajzi, fizikai és történelmi tényezők határozzák meg, amelyek döntően befolyásolják e területek gazdasági és társadalmi fejlődését.

3.2.5 Más specifikus, kevésbé kiterjedt területi formák, így a városközeli területek ⁽⁷⁾, mocsarak, polderok stb. különleges hátrányoknak lehetnek kitéve. A közösségi politikák decentralizált megvalósítása keretében ezeknek kiemelt figyelmet kellene szentelni. Ezekre a szempontokra az EGSZB előreláthatólag egy jövőbeli vélemény keretében tér majd ki.

3.3 A jelen vélemény tárgyát képező területek tartós természeti hátrányokkal küzdenek. Ilyen hátrányt jelentenek a távoli fekvésből eredő többletköltségek a forgalmazás, az ellátás és a szolgáltatások terén, valamint a piacra jutás nehézségei. Ezen túlmenően az infrastruktúra, a közlekedés és az energia tekintetében is magasabb költségekkel kell számolni.

3.4 Ezért e hátrányos helyzetű területeken rendkívül fontos a mezőgazdasági tevékenység fenntartása a gazdasági fejlődés, a társadalmi élet, a kulturális örökség (a mezőgazdaságból élők ezen régiókra jellemző magas aránya), a területi egyensúly és a környezet érdekében.

3.5 A KAP keretében a közelmúltban számos mélyreható változás ment végbe, ami kétségtelenül ki fog hatni az európai területek fenntartható fejlődésére, elsősorban a természeti hátrányokkal küzdő területekre (mindenekelőtt – a régi tagállamok vonatkozásában – a második pillér meggyengülése miatt). Ezek a változások két tendenciát tükröznek: egyrészt a WTO-tárgyalásokra (WTO: Kereskedelmi Világszervezet) adott európai válasznak és a nemzetközi piaci versenyképesség érdekében tett erőfeszítésnek tekinthetők; másrészt a környezet- és állatvédelem, valamint a vidéki területek támogatását célzó intézkedések szándékolt, azonban ténylegesen nem megvalósuló megerősítése jellemzi őket.

⁽¹⁾ HL C 302., 2003.3.14., előadó: Jean-Paul Bastian.

⁽²⁾ HL C 302., 2004.12.7. és CESE 251/2005, HL C 234., 2005.9.22., előadó: Gilbert Bros.

⁽³⁾ 2000/2222(INI), HL C 072., 2001.3.21.

⁽⁴⁾ HL C 221., 2002.9.17., előadó: Philippe Levaux.

⁽⁵⁾ HL C 24., 2006.1.31., előadó: Margarita López Almedáriz.

⁽⁶⁾ HL C 30., 1997.1.30., előadó: Leopoldo Quevedo Rojo.

⁽⁷⁾ HL C 74., 2005.3.23.

3.6 A 2003. évi KAP-reform elméleti célja a versenyképesség javítása és a mezőgazdasági termelés hozzáigazítása a piaci követelményekhez. Ha ugyanis a piaci erők szabad kezet kapnának, ez a hátrányos helyzetű területeken a mezőgazdasági tevékenység feladásához vezetne. Ezért célirányos politikára van szükség, hogy a sajátos nehézségekkel küzdő területeken is fenn lehessen tartani a mezőgazdasági tevékenységet.

3.7 Az első pillér 2003. szeptember 29-i – a szétválasztást, keresztmegfelelést és modulációt bevezető – reformjának hatásait nehéz megbecsülni, mivel az államok és régiók eltérő stratégiai döntéseket hoztak. Úgy tűnik azonban, hogy a reform magában rejti a termelés feladásának és/vagy áthelyezésének veszélyét (mivel a közvetlen kifizetések már nem kapcsolódnak a termeléshez) – többek között az állattenyésztés és a végrehizlász területén.

3.8 Tekintettel a területi kohézió biztosítására – amely a lisszaboni stratégia sikerének egyik alapfeltétele – az Európai Bizottságnak az európai régiókkal és tagállamokkal a vidékfejlesztés és a regionális politika programjairól folytatott tárgyalásai során mindenképpen kiemelt figyelmet kell fordítani a tartós természeti hátrányokkal küzdő területekre. Amennyiben a közintézkedések kizárólag a versenystratégiákhoz igazodnak, a kívánttal ellentétes célt fognak elérni. Úgy tűnik azonban, hogy egyes országok mégis éppen ebbe az irányba mutató intézkedéseket fontolgatnak.

3.9 Fontos, hogy a mezőgazdaság olyan gazdasági tevékenység maradjon, amely a mezőgazdasági termelők vállalkozó kedvén alapul. Nem az a cél, hogy a hátrányos helyzetű területek az elavult mezőgazdasági módszerek múzeumaivá vagy olyan rezervátumokká váljanak, ahol főként vagy kizárólag a környezetvédelmi szempontok számítanak. A mezőgazdasági ágazatnak eddig sikerült úgy fejlődni és korszerűsödnie, hogy megfeleljen a fogyasztók és a polgárok elvárásainak. Fontos, hogy megmaradjon ez a lendület – különben veszendőbe megy a mezőgazdasági termelők innovációs és vállalkozói kapacitása. A hátrányos helyzetű területeken meg kell őrizni a mezőgazdaság termelékenységét, hogy a helyi termékekre épülve fejlődhessen a mezőgazdasági élelmiszertermelés, és biztosítva legyen e területek gazdasági életképessége. Ehhez mindenképp az egyes államok regionális célú támogatásainak kell hozzájárulnia.

4. Hegyvidéki területek

4.1 Bevezetés: a mezőgazdaság sajátosságai a hegyvidéki területeken és a vidékfejlesztés kihívásai

4.1.1 **A hegyvidéki mezőgazdaságot** Európában több sajátosság jellemzi. Habár az európai hegyvidéki régiók eltérnek egymástól ökológiai, földtani, éghajlati, gazdasági és társadalmi sajátosságaik tekintetében, közös vonásuk, hogy a hegyoldali fekvés, az egyenetlen terület és az általában kedvezőtlen éghajlati feltételek miatt a mezőgazdasági tevékenység bizonyos korlá-

tokba ütközik (illetve hátrányokkal jár). E korlátok miatt a termelési lehetőségek a legelőgazdálkodásra és az állattenyésztésre szorítkoznak, a mezőgazdaság csak csekélyebb mértékben képes alkalmazkodni a versenyfeltételekhez és többletköltségek keletkeznek, amelyek miatt a különösen versenyképes, alacsony árú termékek előállítása nem lehetséges. Ugyanakkor ez a mezőgazdasági forma számos előnnyel is jár a hegyvidéki területek fenntartható fejlődése számára.

4.1.2 A vidékfejlesztés kihívásai a hegyvidéki területeken elsősorban a hasznosítható földterület hiányából, az erdőgazdálkodás, a városiasodás és más hasonló jelenségek konkurenciájából, a mezőgazdasági tevékenység feladásából, mezőgazdasági területek eltűnéséből, a turizmus fejlődéséből, a megközelíthetőségéből (illetve a félreeső fekvésből), az általános érdekű szolgáltatásokból, a vízgazdálkodásból, a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásból és – különösen – a biodiverzitás megőrzéséből adódnak. Kihívásnak tekinthető végül az is, hogy a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás a javak és az emberek biztonsága szempontjából pozitív szerepet játszik a természeti veszélyekkel (például földcsuszamlásokkal, árvízzel, lavinákkal és tüzekkel) vívott küzdelemben.

4.2 Az egységes meghatározás szükségessége az Európai Unióban

Az EGSZB „A hegyvidéki területek jövője az Európai Unióban” című véleményében ⁽⁸⁾ arra utal, hogy: „a tagállamok között jelentős különbségek fedezhetők fel a hegyvidéki területek osztályozása terén.

Az érintett területek végleges besorolásakor figyelembe kell ugyan venni a szubszidiaritás elvét, mégis szükség van az európai hegyvidéki területek megítélésének közelítésére, következésképpen a jelenlegi közösségi meghatározást mindhárom kritérium (lejtés, magasság, éghajlat) esetében ki kell egészíteni egy sáv megadásával”.

4.2.1 Az Európai Bizottság a Számvevőszék jelentésének, illetve a saját maga rendelte és 2004 januárjában az interneten közzétett tanulmányának köszönhetően („Hegyvidéki térségek Európában: a hegyvidéki térségek elemzése az EU-tagállamokban, a csatlakozó országokban és más európai országokban”, http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/studies/study_en.htm) rendelkezik a szükséges háttérinformációval ahhoz, hogy megfogalmazza a hegyvidéki területek egységes definícióját.

4.3 Az Európai Uniónak feltétlenül specifikus politikára van szüksége a hegyvidéki területek érdekében

4.3.1 A hegyvidéki mezőgazdaság a környezetre és a regionális struktúrára gyakorolt hatása miatt rendkívül hasznos. A mezőgazdasági termelők tevékenysége összességében pozitív hatást gyakorol a helyi gazdaságra, a környezetre és a társadalomra.

⁽⁸⁾ Ld. az 1. sz. lábjegyzetet.

Itt érvényesülnek a „pozitív hatások”, illetve a hegyvidéki mezőgazdaság „multifunkcionális” jellege. A mezőgazdaság ugyanis hatékony terület a területrendezés és a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás szempontjából; ezenkívül a tájkép alakítása szempontjából is kulcsszerepet kap. A hegyvidéki területeken lévő jelentős vízkészletek, a hegyvidékek tipikus fajtabeli sokfélesége és a turizmusnak a szinte valamennyi hegyvidéki régióra gyakorolt jelentősége miatt ezeknek a szempontoknak igen nagy értéke van a hegyvidéki területek vonatkozásában. Emellett a hegyvidéki mezőgazdaság hozzájárul egyes állat- és növényfajok megőrzéséhez, akár azok közvetlen hasznosításával (főként az ellenállóképességük miatt a világ minden részébe exportált marha- vagy juhajták, illetve pl. parfümök előállításához szükséges különleges növényfajok vagy a fogyasztók által nemrégiben újra felfedezett gabonafajok esetében) vagy mezőgazdasági gazdálkodás (legelőgondozás stb.) útján. Ezen túlmenően színesebb teszi a mezőgazdasági és élelmiszertermékek skáláját a piacon, mindenekelőtt azért, mert a hegyvidéki mezőgazdaságból rendkívül ismert, régióra jellemző termékek származnak, amelyek esetében gyenge a verseny, így meg lehet őrizni a hagyományos munkamódszereket és szakismereteket. Végül a hegyvidéki mezőgazdaság hozzájárul a foglalkoztatottsághoz a vidéki területeken, és szorosan kapcsolódik a mezőgazdaságon kívüli tevékenységekhez, mivel sok régióban elég magas azoknak a személyeknek az aránya, akik több tevékenységet látnak el.

4.3.2 Hacsak nem abból indulunk ki, hogy az említett pozitív külső hatások nyújtott szolgáltatásként megterítethetők (ami azonban jelenleg csak ritkán fordul elő), a hegyvidéki mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatások általános csökkentése azonnal kimutatná hatását, amennyiben meggyorsítaná a gazdaságok és ezzel azok tájapoló szerepének megszűnését. Ez közérdekű kérdés, amely minden állami döntéshozót és polgárt érint. Amennyiben a fenntartható fejlődés módszerei és eszközei valóban prioritást élveznek, a szóban forgó kérdéskört nem szabad figyelmen kívül hagyni.

4.3.3 Különösen a vidéki gazdaság számára szükséges a hegyvidéki területeken a termelő mezőgazdasági tevékenység megtartása, hogy lehetővé tegye e régiókban a szerkezetváltást és ezzel a többletérték előállítását – ami egyet jelent a foglalkoztatottsággal, a növekedéssel stb. Ezen túlmenően a hegyvidéki térségekből származó termékek gyakran a kulturális örökség alapját képezik, amely a hegyvidéki térségekben különösen gazdag, és amelynek fennmaradása az olyan helyi termékektől függ, mint pl. az „Artisou de Margeride” sajt⁽⁹⁾, amely a „Fête des artisous” központjában áll, a mahoni sajt, vagy a rutei ánizspálinka [Córdoba tartományban] stb.

4.3.4 A hegyvidéki gazdálkodás sajátos és tartós korlátokkal küzd. A KAP – hagyományosan az agrárrendszerek termelési szintjén alapuló – első pillérének létrehozása következtében a hegyvidéki területek e pillér keretében kevesebb támogatást kapnak, mint a sík területek. A második pillér támogatásai a hegyvidéki területek számára ugyanolyan fontosak, mint az első pillér támogatásai. A hegyvidéki területek javát szolgáló célirányos politikának lehetővé kell tennie a hegyvidéki régiók mezőgazdasági üzemeit érintő sajátos problémák átfogó és koherens

figyelembevételét – függetlenül attól, hogy az üzemek földműveléssel vagy legelőgazdálkodással foglalkoznak. Ez a politika arról tanúskodik, hogy a társadalom rendelkezésre bocsátja a szükséges eszközöket a dinamikus hegyvidéki gazdálkodás támogatására, és lehetővé teszi, hogy a hegyvidéki gazdaság ellássa a mezőgazdasági termelés és a tájapolás feladatait, ami elengedhetetlen a területek jövőbeli megművelése és fejlődése szempontjából.

4.3.5 Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy a vidékfejlesztés európai hálózata keretében hozzon létre egy munkacsoportot a „hegyvidéki területek” tárgyában.

4.3.6 A földközi-tengeri hegyvidéki területek nemcsak a hegyvidéki területekre jellemző hátrányokkal szembesülnek, hanem a mediterrán éghajlat hátrányaival is (szárazság, erdőtüzek, viharok stb.) Ezt a sajátosságot európai szinten is figyelembe kell venni, hogy regionális szinten lehetséges legyen az intézkedések kiigazítása.

4.4 A hegyvidéki területek mint prioritás a második pillér eszközeinek adaitélesekor

4.4.1 Mivel a régi tagállamok csökkentik vagy befagyasztják a vidékfejlesztésre szánt eszközöket, és az új tagállamok az eszközöket általában inkább a rövid távon legtermelékenyebb területeknek utalják, az Európai Bizottságnak ügyelnie kellene arra, hogy az EU-finanszírozás elsősorban a tartós természeti hátrányokkal küzdő területek javára váljék, hiszen ezeknek a területeknek rendszeresen szükségük van ilyen jellegű támogatásra.

4.5 Fontos a hegyvidéki mezőgazdasági termelőknek szánt támogatások konszolidálása

4.5.1 A természeti hátrányok és a hátrányokból eredő magasabb termelési költségek kiegyenlítése tekinthető a hegyvidéki gazdálkodás legfontosabb támogató intézkedésének. Ezt az intézkedést ma senki nem vonja kétségbe – akkor sem, ha pénzügyi ellátottsága a célokat tekintve nem kielégítő.

4.5.2 A mezőgazdasági termelési feltételeket a hegyvidéki területeken mindenekelőtt a magas és lejtős fekvéssel, a hóviszonyokkal és a közlekedési hálózattal összefüggő jelentős korlátozások jellemzik. E korlátozások kétféleképpen fejtenek ki hatást: drágább tárgyeszköz-beruházásokhoz (épület és anyag) és magasabb szállítási költségekhez vezetnek, valamint az alkalmazott termelőrendszernek, illetve a korlátozások mértékének megfelelően kisebb vagy nagyobb mértékben csökkentik a termelési tényezők (talaj, tőke, munka) termelékenységét.

4.5.3 A hegyvidéki területek mezőgazdasági termelési tényezőinek alacsonyabb termelékenysége a rövidebb vegetációs időszakból adódik, amely a síkvidéki nyolc hónapról 1 000 m magasságban hat hónapra csökken. Ez azt jelenti, hogy egy állat etetéséhez legalább egyharmadával több takarmányt kell betakarítani, mégpedig takarmányegységre vetítve kevésbé termelékeny talajon.

⁽⁹⁾ További információk erre a dél-franciaországi Lozère megyéből, „La Margeride” régióból származó sajtra vonatkozóan: <http://www.artisou-demargeride.com/>.

4.5.4 Az ICHN (*Indemnités Compensatoires de Handicap Naturel* – kompenzációs kifizetések természeti hátrányok után) az első támogatási eszköz, amely figyelembe veszi ezeket a szempontokat. Üdvözlendő lenne a megfelelő felső határ, amely korlátozná a már közepesen nagy vagy nagy üzemek bővítését, így elegendő üzem marad fenn ahhoz, hogy elkerülhető legyen az elnéptelenedés.

4.6 *Folytatni és fokozni kell a hegyvidéki térségekben folyó mezőgazdasági tevékenység erősítésére irányuló egyéb intézkedéseket*

4.6.1 *Intézkedések a külterjes legelőgazdálkodás érdekében*

4.6.1.1 Az agroökológiai intézkedések segítségével az elmúlt tervezési időszakokban olyan politikát lehetett folytatni, amely a külterjes gazdálkodású területeken ösztönözte a legelőgazdálkodást. Ezt a célt olyan egyszerű intézkedésekkel kellene megvalósítani, amelyek minél több állattenyésztő számára elérhetőek, és amelyeket célzottan a sajátos környezeti gondokkal küzdő területekre irányuló intézkedések kísérik.

4.6.1.2 Az agroökológiai támogatás korlátozása az utóbb említett területtípusra valóban ellentmondana ezen intézkedés céljának, mivel szinte elkerülhetetlenül az állattenyésztés leállításához és a parlagföld visszatéréséhez vezetne, ami hátrányos lenne a természeti veszélyek megelőzése, az érintett térségek multifunkcionalitása és a biodiverzitás megőrzése szempontjából. Mindenesetre utalni kell arra, hogy a 2007-től érvényben lévő agroökológiai intézkedések ténylegesen szelektívebbek, mint az eddigiek, mivel a jövőben a feltételrendszerek megvalósításával kapcsolatban kötelező, térítésmentes minimális teljesítményt írnak elő.

4.6.2 *Befektetési támogatás*

4.6.2.1 A hegyvidéki területeken az építkezések többletköltsége számos tényezőtől függ: az épületeknek ellen kell állniuk a nagy hőmérsékletnek és a heves szélnek, jól kell szigetelniük, nagyobb mértékű földmunkára van szükség, és az istállótartás időszaka hosszabb, ami miatt több takarmányt és trágyát kell tárolni. A gépesítéssel kapcsolatban a többletköltségek a hegyoldalak földterületeinek megmunkálásához szükséges különleges gépekből, valamint az éghajlati viszonyok miatt korábban bekövetkező anyagelhasználásból és a kevés darabszámban előállított gépek árából adódnak. A természeti hátrányok kiegyenlítéséhez hasonlóan a befektetési támogatás is feltétele a mezőgazdasági üzemek fennmaradásának. Ezért a hegyvidéki területeken különösen nagy szükség van rá.

4.6.3 *Fiatal termelők letelepedése és kedvezményes kamatozású kölcsönök*

4.6.3.1 A hegyvidéki területeken – és máshol is – a mezőgazdasági üzemalapítások száma a jövőbeli kilátások hiánya, az üzemi tőke átadására jellemző nehézkes eljárások és pénzügyi

terhek miatt folyamatosan csökken: három, a tevékenységével felhagyó termelőre – mind a hegyvidéki területeken, mind máshol – csak egy új üzemalapítás jut.

4.6.3.2 A hegyvidéki térségek mezőgazdasági rendszereinek sebezhetősége és a síkvidékinél magasabb befektetések miatt a területeken az egyéb vidékekhez képest fontosabb támogatni, hogy a következő nemzedékek folytassák a mezőgazdasági tevékenységet, és új mezőgazdasági üzemek szülessenek. Ez a cél közvetlenül a mezőgazdaság érdekét szolgálja, de – mint az imént már kiemeltük – természetesen közérdek is.

4.6.4 *A szolgáltatási többletköltségek kiegyenlítése*

4.6.4.1 A szolgáltatási többletköltségek (mesterséges megtermékenyítés, betakarítás stb.) lényegében arra vezethetők vissza, hogy a hegyvidéki mezőgazdasági területek ritkábban lakottak, így a szállítási útvonalak hosszabbak, továbbá hogy a tulajdonképpeni szállítási körülmények nehezebbek, ami a járművek gyorsabb elhasználódásához vezet. A hegyvidéki mezőgazdasági területek megőrzéséhez szükség van az említett szolgáltatások támogatására, mindenekelőtt a tejbegyűjtés vonatkozásában, mivel ennek költségeit jelenleg a mezőgazdasági termelők viselik. A hegyvidéki területek vonatkozásában nem helytálló az az érv, hogy az ilyen jellegű támogató intézkedések torzítják a versenyt, mivel a piaci szabályokat nem lehet minden területre egyenletesen és költségtétel nélkül alkalmazni.

4.6.5 *A mezőgazdasági feldolgozó- és élelmiszeripar támogatása*

4.6.5.1 Tekintettel a hegyvidéki mezőgazdaság termékeinek felértékelődésére, nagyon fontos, hogy helyben jelen legyen a feldolgozást és forgalmazást szolgáló ipari infrastruktúra. Azonban a mezőgazdasági feldolgozó- és élelmiszeripar is ki van téve a hegyvidéki térségekre jellemző korlátozásoknak: távol van a piacoktól és magasabbak a szállítási, építési és üzemeltetési költségei. Ez új munkahelyek létrehozásához is vezetne, ami a vidéki területeken különösen fontos.

4.6.5.2 Ezért jogos és szükséges ezen ágazatok tartós támogatása. A mezőgazdasági feldolgozó- és élelmiszeripar számára átfogó hozzáférést kell biztosítani a regionális célú támogatásokhoz.

4.6.6 *Az agroturizmussal kapcsolatos befektetések támogatása*

4.6.6.1 Európa egyes hegyvidéki területein – így pl. Ausztriában – igen fejlett az agroturizmus, és kiegészítő jövedelemforrásként nélkülözhetetlen hozzájárulást jelent az üzemek túléléséhez. Ugyanakkor ezeken a területeken a (nem csak mezőgazdasági) turizmus fejlődésének feltételét is jelentik a vonzó tájak és termőterületek, amelyek jellegét jelentősen meghatározza a mezőgazdasági tevékenység.

4.6.7 A kiváló minőségű élelmiszertermékek Európai Chartájának támogatása

4.6.7.1 A hegyvidéki térségek legtöbb mezőgazdasági üzeme nem tud helytállni a versenyben, mert nem képes a síkvidéki termelőkhöz hasonlóan alacsony ársíkban tömegcikkeket és szabványtermékeket gyártani (illetve a félreeső fekvés miatt gyakran alacsonyabb árat elérni). A mezőgazdaságból származó jövedelmek növelése tekintetében a hegyvidéki térségekben nagyobb erőfeszítésre van szükség a termékek minőségének, valódiságának és eredetiségének biztosítása, valamint az agrár-élelmiszer-ágazatban a termelés és a szerkezetkialakítás javításához, és ezáltal a többletérték növeléséhez szükséges mechanizmusok létrehozása terén. Nagyon sok eredetmegjelölés származik hegyvidéki területekről.

4.6.7.2 A hegyvidéki mezőgazdaságból származó kiváló minőségű élelmiszertermékek megfelelő védelmének biztosítása – ami egyet jelent a fogyasztók bizalmával és a termelők felértékelésével – a hegyvidéki mezőgazdaság számára a jövő egyik nagy kihívását jelenti. Ezért írta alá az EGSZB a hegyvidéki régiókból származó kiváló minőségű élelmiszertermékek Európai Chartáját⁽¹⁰⁾, és üdvözölne egy erre vonatkozó támogatást a többi közösségi intézmény részéről.

4.7 A mezőgazdasági és regionális politika integrációja a hegyvidéki térségek figyelembevételének javítása érdekében

4.7.1 Az európai regionális politika tartalmazza a területi kohézióra vonatkozó célkitűzést, amelyről a KAP csak nagyon ritkán tesz említést. Ezenkívül vidéki dimenzióval rendelkezik, amelyet erősíteni lehetne. Ha ez a két politika közösen és összehangoltan érvényesül, képes arra, hogy meghatározóan és kedvezően befolyásolja a fenntartható fejlődést a hegyvidéki területeken.

4.8 További pontok, amelyekkel foglalkozni kell

4.8.1 A nagyragadozók kezelése tekintetében összehangolt eljárásra van szükség

4.8.1.1 Az európai hegyvidéki térségekben a nagyragadozók kiirtása tette lehetővé a külterjes juhtenyésztés bevezetését és fejlesztését. Az állományok (az Alpokban a farkasoké és a Pireneusokban a medvéké) megújultak, ezért át kell gondolni a külterjes állattartásnak ezt a formáját, amely kevés figyelmet fordít a pásztorkodásra.

4.8.1.2 Különböző kezdeményezések méltányos megoldásokat javasolnak, amelyekkel megkísérlik összeegyeztetni a hegyvidéki térségekben a legeltetést és a nagyragadozók védelmét. Különösen Olaszországban és Spanyolországban találni ilyen kezdeményezéseket (hatékony védőintézkedések, kártalanítás fizetése az állatok elvesztése esetén, a nagyragadozókkal való együttélésből eredő többletkiadások kompenzálása stb.),

⁽¹⁰⁾ Lásd a következő weboldalt: <http://www.mountainproducts-europe.org/sites/euromontana/>.

amelyeket folytatni kell. Ezeket a tapasztalatokat a többi európai hegyvidéki területen is fel kell használni.

4.8.2 Az erdőgazdálkodás elengedhetetlen kiegészítés

4.8.2.1 A hegyvidéki erdők becslések szerint összesen 28 millió hektáros területet tesznek ki a korábbi 15 EU-tagállamban és 31 millió hektárt a jelenlegi 25 EU-tagállamban. Növekedési rátájuk meghaladja az európai erdők összesített növekedési rátáját. Az erdőgazdálkodás gyakran többletbevételi forrást jelent a hegyvidéki területeken élő mezőgazdasági termelők számára. Mivel a biomassa napjainkban egyre fontosabb szerepet játszik – főként az energiatermelés területén –, az erdőgazdálkodás további lehetőséget nyújthat a hegyvidéki régiók fenntartható fejlődésére azzal a feltétellel, hogy a gazdálkodás új telepítéssel erdőterületeken és célirányosan folyik. A – mindenekelőtt mechanikus tulajdonságaik alapján alkalmasnak tűnő – fajok kiválasztása egyfelől kedvező esélyt kínál a hegyvidéki területeknek és a fakitermelési piacnak, másfelől lehetővé tenné a harmadik országokból történő – ott környezeti katasztrófákkal fenyegető – behozatal korlátozását.

4.8.2.2 A hegyvidékeken az erdei ökológiai rendszerek funkcionális szempontból is sajátos jellemzőkkel bírnak. Jelentős és alapvető szerepet játszanak a felszíni és a talajvizek szabályozásában, és különösen fogékonyak a külső hatásokra (szennyezés, vadhajtasok, viharok, rovarok), valamint a tüzekre, amelyek a nehezen megközelíthető hegyvidéki térségekben, ahol a tűz gyorsan szétterjedhet, nehezebben kerülhetők el, illetve küzdhetők le.

4.8.2.3 A hegyvidéki ökológiai rendszer stabilitása nemcsak önmagára nézve fontos, hanem a mélyebben fekvő régiók védelme szempontjából is.

4.8.3 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Közösség aláírta az alpesi konvenció mezőgazdasági jegyzőkönyvét. Kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa az ehhez hasonló nemzetközi együttműködést az összes európai hegységrendszer vonatkozásában.

5. Szigetek

5.1 Meghatározás

5.1.1 Több mint 10 millió európai ember (az összlakosság 3 %-a) szigeten él. A 286 sziget összterülete több mint 100 000 km² (az Unió területének 3,2 %-a). Ez a 286 sziget szigetcsoportokba sorolható. Ennek megfelelően 30 szigeti régiót különböztethetünk meg. Így például az EU meghatározása szerint a négy Baleár-sziget egyetlen szigeti régiót képez. A mezőgazdaság fejlettségi szintje e 286 szigeten általában alacsonyabb, mint az európai szárazföldön. A szigeti régiók az Unió össz-GDP-jének 2,2 %-át hozzák létre, ami az EU-átlagnak mindössze 72 %-a.

5.1.1.1 Elsősorban a földközi-tengeri szigetekről van szó: az európai szigetlakók 95 %-a földközi-tengeri szigeteken él, az atlanti térségben és az északi vizekben található szigeteken csak 5 %-uk. Sőt: az európai szigetlakók 85 %-a az öt földközi-tengeri szigeti régióra (Szicília, Korzika, Szardínia, Baleár-szigetek és Kréta) koncentrálódik.

5.1.1.2 Gyakran esik szó a „szigeti fekvésből adódó költségekről”, tehát azokról a többletköltségekről, amelyek a szigeten való életből adódnak. Kérdéses azonban, valóban vannak-e ilyen költségek: drágább-e a fogyasztás és a termelés a szigeten, mint a szárazföldön? A kérdésre csak akkor lehet „igen”-nel válaszolni, ha abból indulunk ki, hogy a természetes környezet befolyásolja az emberi és ezáltal a mezőgazdasági tevékenységet. Ilyen értelemben lehet beszélni „szigeti fekvésből adódó költségekről”.

5.2 Általános megjegyzések

5.2.1 Az egyes szigeti régiókra más-más mezőgazdaság jellemző, de felfedezhető két közös vonás: az agrárium jellege kettős, helyzete pedig függő: a korszerű, exportorientált mezőgazdaság mellett létezik egy hagyományos mezőgazdaság is, amely többé-kevésbé a létfenntartás céljait szolgálja, és a mezőgazdaság egésze erősen függ a külső piacoktól, mind a behozatal, mind pedig a régiók termelésének célállomása, a helyi és a külföldi piacok vonatkozásában. A kereskedelmi mérleg egyértelműen kimutatja egyes „specifikus termékek” kivételét és számos különböző, belföldi fogyasztásra szánt mezőgazdasági termék behozatalát.

5.2.2 A vidékfejlesztést mindenestre több – a szóban forgó régiók földrajzi és gazdasági elszigeteltségéből és egyéb, már említett természeti hátrányokból adódó – közös és tartós nehézség korlátozza.

5.3 Részletes megjegyzések

E régiókra az a jellemző, hogy tartós hátrányokkal küzdenek, amelyek egyértelműen megkülönböztetik őket a szárazföldtől. Ezek a hátrányok a következők:

5.3.1 Általános és a mezőgazdaság szempontjából meghatározó hátrányok:

- a szárazföldtől való elszigeteltség;
- korlátozott hasznosítható földterület;
- korlátozott vízkészletek;
- korlátozott energiaforrások;
- a helyi lakosság, különösen a fiatalok elvándorlása;
- a szakképzett munkaerő hiánya;
- a vállalkozások számára kedvező gazdasági környezet hiánya;
- az oktatási és egészségügyi szolgáltatásokhoz való nehéz hozzáférés;
- a tengeri és légi szállításhoz kapcsolódó közlekedés és infrastruktúra magas költségei;

– a hulladékgazdálkodás nehézségei.

5.3.2 A mezőgazdaság szempontjából meghatározó hátrányok:

- monokultúra és időnyellegű mezőgazdasági termelés;
- területi felszabdaltság, ami megnehezíti a földterületeken való gazdálkodást, azok igazgatását és így a gazdasági fejlődést;
- kisméretű piacok;
- a fontos piacoktól való távolság;
- oligopóliumok a nyersanyagellátás terén;
- a feldolgozáshoz és forgalmazáshoz kapcsolódó infrastruktúra hiánya;
- a földterületért és a vízért folytatott erőteljes verseny a virágzó idegenforgalom kapcsán;
- a helyi termeléshez fontos vágóhidak és elsődleges feldolgozóüzemek hiánya.

6. A legkülső régiók

6.1 Meghatározás

6.1.1 Az Európai Bizottság annakidején úgy döntött, hogy a POSEI-programok (a specifikusan az érintett régiók távoli fekvésére és szigetjellegére visszavezethető problémák megoldását szolgáló programok) formájában e régiók tekintetében közös stratégiát követ, amelynek elnevezése POSEIDOM Franciaország tengerentúli megyéi (Martinique, Guadeloupe, Guyana és Réunion) esetében, POSEICAN a Kanári-szigetek esetében, POSEIMA Madeira és az Azori-szigetek esetében.

6.2 Általános megjegyzések

6.2.1 A legkülső régiókban a mezőgazdaság – azon túl, hogy jelentős, a közösségi átlagnál mindenképpen nagyobb mértékben hozzájárul a regionális GDP-hez – kulcsfontosságú szerepet játszik (a közlekedésre és a közlekedéssel összefüggő tevékenységekre gyakorolt jelentős közvetett hatása által) a helyi gazdaságban, a társadalmi és munkaerőpiac-politikai egyensúlyban, a területrendezésben, a természeti és kulturális örökség megőrzésében és az ellátás biztonságában.

6.3 Részletes megjegyzések

6.3.1 A természeti korlátok és a termelési eszközökkel és megfelelő technikával való ellátás terén jelentkező nehézségek magas termelési költségekhez vezetnek.

6.3.2 A termékek drágábbak, mint az európai szárazföld termékei, és a területek szórványos jellege, valamint a megfelelő feldolgozó és forgalmazó struktúrák hiánya miatt igen nehezen győzik az importáruval folytatott versenyt. Az egyre nagyobb számban megjelenő szupermarketek és nagy forgalmazóvállalatok éppenséggel nem járulnak hozzá a helyzet javulásához.

6.3.3 A gyakran szétforgácsolt helyi piacok és a társasági struktúrák (szövetkezetek stb.) miatt nem élvezhető méretgazdaságosság. Ráadásul nincs elég vágóhíd és kisipari feldolgozó-üzem.

6.3.4 A hasonló fejlődési korlátokkal küzdő helyi feldolgozóipar sem tekinthető alkalmas felvevőnek, ezért csak nehezen gazdálkodható ki hozzáadott érték.

6.3.5 Az export hasonló nehézségekbe ütközik: a kínálati struktúrák szétforgácsoltak, hiányoznak a forgalmazási rendszerek és infrastruktúrák, gondot jelent a célország forgalmazói hálózataihoz való hozzáférés és a piaci változásokra való gyors reagálás.

6.3.6 A helybeli lakosság (elsősorban a fiatalok) száma csökken. Ennek oka egyrészt a más gazdasági területek (különösen az idegenforgalom) elszívó ereje, másrészt a szigeti régiókból történő elvándorlás.

6.3.7 A mezőgazdasági üzemek, amelyekben meghatározó szerepet játszanak a nők, általában kis családi vállalkozások, és főként részmunkaidős foglalkoztatáson alapulnak. A túlzott parcellázás és a gépesítéssel kapcsolatos problémák miatt nyilvánvalóan nehéz számukra az extenzívebb mezőgazdaság folytatása.

6.3.8 A jelentősebb ipari ágazat hiánya miatt a gazdasági fejlődés az idegenforgalomhoz igazodik. Ez a környezet számára többletterhet jelent, a mezőgazdaságot pedig (egy számára mindig hátrányos) versenyre kényszeríti a legjobb földterület, víz és munkaerő megszerzéséért. Ezen túlmenően a lakosoknak a tengerparti vidékekre történő elvándorlása a talajerózió és az elnéptelenedés összefüggésében is gondokat okoz.

6.4 *A mezőgazdaság szempontjából meghatározó hátrányok a következők:*

6.4.1 Az agrártermékeknek, pl. a paradicsomnak, a trópusi gyümölcsnek, a különböző növényeknek és virágoknak egyazon piacokon kell versenyezniük az olyan harmadik országokból származó hasonló termékekkel, amelyek társulási megállapodást kötöttek az EU-val (pl. az AKCS-országok, Marokkó) vagy preferenciális tarifális kedvezményeket élveznek.

6.4.2 A POSEI-programokat eddig még nem lehetett optimálisan kihasználni a mezőgazdaság terén, ami elsődlegesen néhány intézkedésnek csak a közelmúltban történt végrehajtására vezethető vissza. A meghatározott hitelkeretet be kell tartani, miközben elegendő pénzeszközt kell rendelkezésre bocsátani a megállapított célkitűzések megvalósításához.

6.4.3 Módosítások a banán közös piaci rendtartásának reformja keretében, amellyel meg kell tartani a közösségi

termelők jövedelemszintjét és foglalkoztatottsági szintjét, hogy a banántermelés jövője biztosítva legyen a Közösségben.

6.4.4 a WTO-tárgyalások végeredménye, a vámok módosítására vonatkozó javaslat; adott esetben megfelelő intézkedéseket kell hozni az érintett ágazatbeli mezőgazdasági termelők foglalkoztatottsági és jövedelemszintjének biztosítása érdekében.

6.4.5 Tekintettel az e régiókra jellemző sajátos környezetre, állat- és növény-egészségügyi ellenőrzésekről kellene gondoskodni, illetve meg kellene erősíteni azokat, rendelkezésre bocsátva minden szükséges emberi és technikai eszközt.

7. **Javaslatok a szigetek és a legkülső régiók vonatkozásában**

7.1 Az EGSZB kiemeli a mezőgazdasági tevékenység stratégiai jelentőségét a szóban forgó régiók társadalmi, kulturális, területi, természeti és a tájra vonatkozó egyensúlya szempontjából.

7.2 A különböző, korábban említett dokumentumok vizsgálata után az EGSZB megállapítja, hogy a szigeti és a legkülső régiókban a mezőgazdasági tevékenység fejlődése tekintetében strukturális hátrányok figyelhetők meg.

7.3 Ezért az EGSZB szükségesnek tartja, hogy több ajánlást is intézzon az Európai Bizottsághoz, amelyek specifikus intézkedéseket sürgetnek a 16 millió európai polgárt érintő és különösen az adott területek mezőgazdasági tevékenységének fejlődését hátráltató, a szigetjelleggel, illetve a félreeső fekvéssel összefüggő hátrányok leküzdésére.

7.4 A szigeti régiók és a legkülső régiók vonatkozásában az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot a következő intézkedések meghozatalára:

7.4.1 **Valamennyi szigeti régiót és legkülső régiót hátrányos helyzetű mezőgazdasági területként kell elismerni.** A Málta és Gozo szigetén a mezőgazdaság fejlődését gátló különleges hátrányok ⁽¹⁾ fontos precedenst jelentenek ezen intézkedések alkalmazására a szigeti régiókban és a legkülső régiókban.

7.4.2 **Támogatási szabályozás bevezetése a mezőgazdasági termékek szállítására e területek és a szárazföld között,** valamint az egyes szigetek közötti közlekedésre. A szállítási költségek támogatásának azt kell lehetővé tennie, hogy a szigeti régiókból és a legkülső régiókból származó mezőgazdasági termékek egyenlő feltételek mellett versenyezzenek az európai piacon az Unió egyéb mezőgazdasági termelőinek termékeivel.

⁽¹⁾ Lásd a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződést.

7.4.3 **Terv kidolgozása az e területeken a mezőgazdaság alapvető üzemi eszközeire vonatkozó azonos árak biztosítása érdekében** (pl. üzemanyag, takarmány, gépek stb.), kiegyenlítendő a szigeti régiókban és a legkülső régiókban a mezőgazdasági tevékenység magasabb termelési költségeit. Intézkedéseket kellene hozni az állati takarmányhoz szükséges alapvető termékek behozatalának támogatására.

7.4.4 Az EU társfinanszírozásának bevonása a vidékfejlesztési programokba és a társfinanszírozásban való nagyobb uniós hányadok meghatározása; a programoknak ki kell terjedniük a szigetjelleggel és a távoli fekvéssel összefüggő hátrányok leküzdését célzó specifikus infrastruktúrák kiépítésére és pénzügyi támogatására is. Ilyen infrastruktúráknak tekinthetők többek között a tisztított vízzel való öntözésre, a talajvízelvezető rendszerekre, a kikötői és raktár-infrastruktúrára, az értékesítési támogatásra stb. vonatkozó tervek.

7.4.5 A – különösen a szigeti régiókra jellemző – **oligopolisztikus tendenciák felügyeletére és ellenőrzésére irányuló** különleges **intézkedések** bevezetése mindenhol, ahol a helyi piac kis mérete kedvez az alacsony számú, ezért időnként nagy haszonkulcsra szert tevő ellátó vállalkozás vezető hatalmi helyzetének. E gyakorlat leküzdése előmozdítja a szabad piac fejlődését a szóban forgó területeken.

7.5 Az Uniónak a nem a legkülső területeken található szigeti régióira vonatkozó specifikus intézkedések vonatkozásában az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot a következő intézkedések meghozatalára:

7.5.1 **Az Uniónak a nem a legkülső területeken található szigeti régióira vonatkozó specifikus cselekvési programok** elfogadása. E különleges programoknak ugyanazt az irányt kell követniük, mint a legkülső régiókra vonatkozóan már jóváhagyott programoknak⁽¹²⁾, és biztosítani kell, hogy a szigeti

régiók a hét legkülső régióhoz hasonló fejlődést érhessenek el: ezek a régiók az 1994–1999 és a 2000–2006 közötti időszakban lakosonként mintegy 33 %-kal több támogatást kaptak a strukturális alapokból, mint az 1. célkitűzésbe tartozó többi terület. Ezek a pénzügyi támogatások hozzájárultak ahhoz, hogy a gazdaság nagyobb mértékben növekedett, a munkanélküliség aránya pedig gyorsabb ütemben csökkent, mint sok már uniós régióban.

7.5.2 A regionális politika új tervezési időszakára (2007–2013) az uniós alapoknak az összes támogatható költségekben való nagyobb arányú részvételét tervezik, miközben 85 %-os felső határt állapítanak meg e részvételre vonatkozóan, a legkülső régiókra és a külső görög szigetekre vonatkozó szabályozáshoz hasonlóan⁽¹³⁾. A szigeti régiók esetében a 2007–2013-as időszakra vonatkozó új bizottsági javaslat rendelkezései⁽¹⁴⁾ nem bizonyulnak kielégítőnek (a tervezett felső határ kb. 60 %).

7.5.2.1. Lehetővé kell tenni a területi önkormányzatok számára a JEREMIE program – beruházási alapok formájában történő – megvalósítását, mely által az élelmiszertermelő mezőgazdasági üzemet létrehozni kívánó fiatal mezőgazdasági termelők pénzügyi eszközökhöz juthatnának.⁽¹⁵⁾

7.5.3 Az EGSZB javasolja, hogy az új strukturális alapok keretében a szigetek különleges bánásmódban részesüljenek.

7.6 Tekintettel a szigetjellegből eredő költségek kiegyenlítését célzó specifikus politika következményeire, az EGSZB kéri, hogy az érintett szereplők, a kormányzatok, a társadalom stb. közös erővel igyekezzenek létrehozni egy olyan platformot, amely összefogja és összehangolja a terveket a jellegzetes gondok leküzdése érdekében, és annak biztosítására, hogy a szigetek a jövőben is legyenek mezőgazdasági termelők.

Brüsszel, 2006. szeptember 13.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹²⁾ POSEIDOM-program a legkülső francia megyék számára, POSEICAN a Kanári-szigetek számára és POSEIMA az Azori-szigetek és Madeira számára.

⁽¹³⁾ 1260/1999/EK rendelet

⁽¹⁴⁾ COM(2004) 492 final

⁽¹⁵⁾ HL C 110., 2006.5.9., előadó: Antonello Pezzini.